

**AİHM KARARLARI IŞIĞINDA ORMAN ARAZİLERİNİN
BEDELSİZ TAPU İPTAL KARARLARININ
MÜLKİYET HAKKINI İHLAL SORUNU**

*The Problem of Gratis Annulment Decision on the Land Ownership
Based on Forests within the Framework on ECHR Jurisprudence*

*Prof. Dr. Durmuş TEZCAN**

Ormanların ve kıyı sahil şeridinde kalan yerlerin kamuya ait olduğu, özel mülkiyete konu olamayacağı, Türk Hukukunda uzun yıllardır kabul edilen bir uygulamadır. Buna rağmen, birçok kişinin tapulu arazilerinin de bu kapsama girdiği gerekçesiyle herhangi bir bedel ödemedi tapularının iptal edilerek mülkiyetinin Hazineye geçirilmesi, mülkiyet hakkının özüne dokunan sonuçlara sebebiyet veriyordu.

Bu konuda, iç hukuk yolları tüketildikten sonra, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine AİHS Ek 1 nolu Protokol'ün 1.maddesinde yer alan mülkiyet hakkının ihlali iddiasıyla dava açılmaya başlanmasıyla konu Türk Hukukunda büyük önem kazanmıştır. Bu nedenle, kendisine, meslektaşları ve özellikle de yetiştirdiği genç öğretim üyelerinin gayretleriyle bugün bir kitap halinde sunulan bu Armağan'da, Değerli Dostum, Ağabeyim, Büyük Hukukçu Prof Dr Aydın Zevkliler için kendisinin uzmanlık alanı olan Medeni Hukuk ile ilgili bu konuyu irdelemeye karar verdim¹.

* İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Usul Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi (D.Tezcan@İku.Edu.Tr)

¹ **Prof Dr Aydın Zevkliler**, köken olarak baba tarafından Antalya Akseki yöresinden ve benim de Silifke Taşeli yöresinden oluşum nedeniyle, bizi birbirimize yaklaştıran Akdenizli ve Toroslardan olmaya dayalı ortak

Türk Hukukunda, bilindiği üzere, Anayasa'nın 35.maddesine göre "*Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir*". Bununla birlikte, bu hak mutlak olmayıp, "*kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir*". Ayrıca aynı maddeye göre, "*Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz*".

Anayasa'nın 35.maddesinin bu son fıkrası doğrultusundaki düzenlemeler nedeniyle, Türk yargı içtihatları, doğası gereği kamu malı sayılan dağ, orman, mer'a ve kıyı sahil şeridiyle toprak altındaki madenlerin ve akarsuların kamuya ait olduğu ve bunlar üzerinde kazandırıcı zaman aşımı gibi nedenlerle mülkiyet hakkı tesis edilemeyeceği gibi, bu özelliğe sahip taşınmazlara ait tapuların da bedelsiz olarak iptal edileceği yönünde gelişmiştir².

Özellikle, Osmanlı'dan beri tapulu mallarla ilgili tapuların dava konusu yapılmış olmasına rağmen davayı kazanan taşınmaz sahipleri-

özelliğimiz var. Ayrıca, değişik bölüklerde olsak da, 1975 yazında, Isparta'da aynı Eğitim Alayında dört aylık kısa dönem asker arkadaşlığı da yaptık. Benim, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesine geçmeden önce, 1976 yılından itibaren, Ankara'da adli teşkilatta görevli olduğum dönemde de devam eden ilişkilerimiz, kendisinin Diyarbakır'daki Hukuk Fakültesi kurucu dekanlık görevinden sonra, İzmir'de Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesinde öğretim üyeliği yapmaya başladığı günden itibaren daha da artmıştır. Çeşme'deki Sakız Adası'na bakan ve dostlarına kucak açtıkları, her köşesini özenerek bir mimari şaheser haline getirdikleri saray yavrusu evlerinde, Çeşme'de pek çok öğrenci yetiştiren Sevgili Eşi Sühendan Kardeşimizle birlikte, yaşamlarını sağlık ve esenlik içinde sürdürerek Türk Hukukuna değerli eserler kazandırmaya devam etmelerini dileriz.

- ² AİHS 1 nolu Ek Protokol'ün 1.maddesiyle koruma altına alınan mülkiyet hakkı konusunu da içeren, Türkçe de, pek çok eser yayınlanmıştır. Bunlar arasında bkz, Dinç, Güney: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Malvarlığı Hakları, TBB yay, Ankara 2007; Gemalmaz, H. Burak: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Mülkiyet Hakkı, İstanbul 2009; Başpınar, Veysel: Mülkiyet Hakkını İhlal Eden Müdahaleler, Ankara 2009; Tezcan, Durmuş/ Erdem, Mustafa Ruhan/Sancakdar, Oğuz: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Türkiye'nin İnsan Hakları Sorunu, 2. Bası, Ankara 2004; Tezcan, Durmuş/ Erdem, Mustafa Ruhan/Önok, R. Murat: Uluslararası Ceza Hukuku, 4.b, Ankara 2011.

rinden satın alan kişilerin tapu siciline güvenerek satın aldıkları taşınmazlarda bile bu uygulamanın sürdürülmesi ise, tapuya olan güveni sarsmakta ve kişilerin mağduriyetine neden olmaktadır.

Bu durum, mülkiyet hakkı ellerinden alınan kişilerin iç hukuk yollarını tükettikten sonra, AIHM'e yaptıkları başvurular nedeniyle AIHM kararlarına konu olmuştur.

AIHS Ek 1 nolu Protokol'ün 1.maddesinde ise, mülkiyet hakkının korunmasına ilişkin şu hükme yer verilmiştir:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez.”

AIHM, kamu malı olduğu gerekçesiyle tazminat ödemediği tapuları iptal edilen taşınmazlarla ilgili olarak 8 Temmuz 2008 tarihli Turgut ve Diğerleri-Türkiye kararında, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkını tartışırken içtihatların ışığında, mülkiyet hakkını güvence altına alırken, bu maddenin birbirinden ayrı üç kural içerdiğini belirtmiştir³:

- Bu kurallardan ilki, **mülkiyete saygı hakkı** olup, maddenin 1.bendinin ilk cümlesinde “Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır” şeklinde ifade edilmektedir.

- İkinci kural ise, mülkiyet hakkının kişilerin elinden alınarak onların bu haktan yoksun bırakılması işleminin bazı koşullara bağlanmasıdır. **Bu kural, birinci bendin ikinci cümlesinde “Bir**

³ Bkz. özellikle, James ve diğerleri - Birleşik Krallık Kararı, 21 Şubat 1986, par. 37.

kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir” şeklinde belirtilmiştir.

- Üçüncü kurala gelince, bu kural ise, **Sözleşmeciler Devletlerin mal ve mülklerin kullanımını kamu yararına uygun şekilde düzenleme yetkisi olup**, bu kural, bu maddenin ikinci bendinde yer alan “Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka hâlel getirmez” cümlesiyle açıklanmıştır.

AİHM’e göre, bu son iki kuralın birinci kuralda ifade edilen **mülkiyete saygı hakkı** ilkesinin ışığında yorumlanması gerekir⁴.

AİHM, bu ilkeler ışığında analiz ettiği Turgut ve Diğerleri - Türkiye kararına konu olan davada, *Anayasa’nın 169/2 maddesi uyarınca taşınmazlarının Hazine’ye devredilmesi nedeniyle başvurulara hiçbir tazminat ödenmediğini ve tazminat ödenmemesini haklı kılacak istisnai hiçbir koşulu Hükümetin belirtmediğini ve* bu durumun, kamu yararının gerekleri ile kişinin haklarının korunması arasında **hüküm sürmesi gereken adil dengeyi başvurular aleyhine bozduğunu dikkate alarak** Türkiye’yi mahkûm etmiştir⁵.

Bu kapsamda taraflar arasında anlaşarak (dostane çözüm yoluyla) tazminatın belirlenmemesi üzerine, 13 Ekim 2009 tarihli bu davadaki tazminatı belirleme kararında, AİHM, Savunmacı Devlet sıfatıyla Türkiye’nin başvuruların tamamı için ortaklaşa olarak 1.350.000 Euro (bir milyon üç yüz elli bin Euro) maddi tazminat ödenmesine ve tazminatın her türlü vergiden muaf tutulmasına karar vermiştir⁶.

⁴ Bkz. Bruncrona - Finlandiya, no: 41673/98, par. 65-69, 16 Kasım 2004, ve Broniowski - Polonya, no: 31443/96, par. 134.

⁵ 8 Temmuz 2008 tarihli Başvuru no:1411/03 sayılı Turgut ve Diğerleri - Türkiye kararının yayınlanmış Türkçe metni için bkz, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>

⁶ Bkz. 13 Ekim 2009 tarihli Turgut ve Diğerleri - Türkiye Adil Tatmin (Tazminat) Kararı, <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>

AİHM'in aynı dönemdeki bir diğer kararı ise, 22.07.2008 tarih ve 35785/03 Başvuru nolu Köktepe-Türkiye kararıdır. Mahkeme, bu kararında da, tapusu bile tamamen iptal edilmeden ve bir bedel de ödemeksizin davacıya ait tapulu arazinin orman alanı sayılmasının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 1.maddenin 1nci fıkrasının ihlali anlamına geldiğine karar vermiş, davacı Halil İbrahim Köktepe'nin tapulu arazisinin karşılığında her hangi bir ödeme yapılmadan kamu orman alanı ilan edilmesinin, bu araziye kullanamaz hale getirdiğini kabul etmiştir⁷. Mahkeme, bu davayla ilgili 13 Ekim 2009 tarihli tazminat kararında da, mülkiyet davasının iç hukukta derdest olmasına ve mağdurun tapusu iptal edilmemesine rağmen, araziye kısmen kullanamamasından dolayı davalı devlet olan Türkiye'yi yüz bin Avro maddi tazminat ödemeye mahkûm etmiştir⁸.

AİHM'in açılan benzer davalarda 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkını ihlal edildiğine ilişkin süreklilik arz eden bu mahkûmiyet hükümleri karşısında, Türkiye'de Yargı organlarının, bu konudaki içtihatlarını değiştirdikleri AİHM tarafından da 2012 yılından itibaren kabul edilmeye başlanmıştır. Nitekim **Mehmet ALTUNAY - Türkiye** davasındaki 17 Nisan 2012 tarih ve 42936/07 sayılı **kabul edilmezlik kararı** ve bu kararın dayandığı yeni Yargıtay içtihatları, **bu durumu açıkça doğrulamaktadır**. Zira AİHM, orman olduğu gerekçesiyle iptal edilen tapulara ilişkin AİHM'e yapılan başvurular açısından, Türkiye'de MK'nun 1007. maddesine göre açılacak davalar ile tazminat alınabileceğini belirten yeni Yargıtay kararlarını dikkate almıştır. Nitekim bu yeni bir iç hukuk yolu olan Türk uygulaması, AİHM tarafından mülkiyet hakkı ihlal edilenlere yeni bir başarı şansı tanıdığı şeklinde değerlendirilmiştir.

⁷ Bu kurlarla ilgili olarak bkz. http://www.avrupakonseyi.org.tr/aihmk/aihmk08_192.htm. Ayrıca mülkiyet hakkının içeriği konusunda bkz. Tezcan, D./Erdem, M. R./Sancakdar, O./Önok, R. M: İnsan Hakları El Kitabı, 4.b, Seçkin Kitabevi, Ankara, 2011, s. 407 vd.

⁸ Kararın yayınlanmış Türkçe özet çevirisi için bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>

Türkiye'nin bu yaklaşımının benzer davalar için emsal oluşturacak ilk kabul edilmezlik kararı, 17 Nisan 2012 tarih ve 42936/07 sayılı Mehmet ALTUNAY - Türkiye kabul edilmezlik kararı olmuştur⁹. Böylece orman olduğu veya kıyı kenar çizgisi içinde kaldığı gerekçesiyle tapuları iptal edilen benzer durumda olan kimselerin öncelikle Türkiye'de tazminat davası açmadan AİHM'e açacakları davaların kabul edilmezliğine karar verileceği sonucuna varılmıştır.

Mehmet ALTUNAY - Türkiye kabul edilmezlik kararına konu olun bu davadaki Hükümet savunmasında, 8.7.2008 tarihli no 1411/03 sayılı Turgut ve diğerleri - Türkiye kararı paragraf (44-67); 10.3.2009 tarihli no 45651/04 sayılı Temel Conta Sanayi Ve Ticaret A.Ş. - Türkiye kararı; 10.3.2009 tarihli no 16009/04 sayılı Nural Vural - Türkiye kararı; 10.3.2009 tarihli no 18257/04 sayılı Rimer ve diğerleri- Türkiye kararı; 23.3.2010 tarihli no 35802/02 sayılı S.S. Göller Bölgesi Konut Yapı Koop - Türkiye kararı; 2.6.2009 tarihli no 343/04 sayılı Hacısalihoğlu - Türkiye kararı nedeniyle, Yargıtay'ın eski içtihadından dönerek yeni bir içtihat geliştirdiği belirtilmiştir.

Bu konuda içtihat oluşturan ilk önemli karar, *Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 18.11.2009 tarih ve E. 2009/4-383-K. 2009/517 sayılı kararı olmuştur*. Bu kararda Yargıtay Hukuk Genel Kurulu yukarıda anılan AİHM kararlarına atıf yaparak:

- Tapu sicilinin tutulmasından kaynaklanan alacak nedeniyle - devlet aleyhine açılan davaların da adli yargı yerinde görülüp çözümleneceğine,

- Tapu sicilinin tutulmasından doğan tazminat nedeniyle itirazın iptaline ilişkin devlet aleyhine açılan davaların da adli yargı yerinde görülüp çözümleneceğine,

- Tapu sicilinin tutulmasından kaynaklanan alacak nedeniyle Devlet aleyhine açılan davaların da adli yargı yerinde görülüp çözümleneceğine,

⁹ Bu kararın Türkçe çevirisi için bkz. www.inhak.adalet.gov.tr/guncelkarar/mehmetaltunay.pdf

- Kıyı kenar çizgisi içerisinde kalan taşınmazlar hakkında açılan tapu iptali ve tescil davaları sonunda mülkiyet haklarından mahrum kalanlar tarafından Devlet aleyhine açılan davaların da adli yargı yerinde görülüp çözümleneceğine,

- Hakkında açılan tapu iptali ve tescil davaları sonunda mülkiyet haklarından mahrum kalanlar tarafından devlet aleyhine açılan davaların da adli yargı yerinde görülüp çözümleneceğine,

- Devletin kusursuz sorumluluğundan kaynaklanan bir zararının oluştuğuna ve bu zararın tazminini devletten isteyebileceğine,

- Devletin kadastro işlemlerinden kaynaklanan sorumluluğunun da TMK m. 1007 kapsamında olması gerektiğine,

karar vermiş ve somut davaya ilişkin olarak da, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, tapu sicilinin tutulmasından kaynaklanan alacak nedeniyle başlatılan takibe itirazın iptali istemine ilişkin bu somut davada kıyı kenar çizgisi içerisinde kaldığı gerekçesi ile taşınmazlar hakkında açılan tapu iptali ve tescil davaları sonunda mülkiyet haklarından mahrum kalanlar tarafından Devlet aleyhine açılan davaların da, adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiğine; davacının, Devletin kusursuz sorumluluğundan kaynaklanan bir zararının oluştuğu ve bu zararın tazminini Devletten isteyebileceği, Devletin kadastro işlemlerinden kaynaklanan sorumluluğunun da TMK'nun 1007. maddesi kapsamında olması gerektiği, bu nedenle görülmekte olan davanın adli yargıda bakılması gerektiği sonucuna varmıştır¹⁰.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 18.11.2009 tarih ve E. 2009/4-383-K. 2009/517 sayılı bu kararı doğrultusunda, orman olduğu gerekçesiyle bedelsiz iptal edilen tapular konusunda da artık istikrar kazanan pek çok Yargıtay Daire kararları bulunmaktadır¹¹.

¹⁰ Bkz. www.kararara.com/yargitay/YHDK/yrgtyk12077.htm

¹¹ Bunlar arasında 4.Hukuk Dairesi 3.2.2010 tarih ve E. 2010/90-K. 2010/776 sayılı kararları gibi pek çok karar sayılabilir, bkz. <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/4hd-2010-90.htm>. Nitekim Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 13.4.2010 tarih ve E. 2009/8819-K. 2010/4309 sayılı kararında, davalı hazine tapu kaydında bir sınırlama bulunmadığı halde, aynı yerin

Türk Yargıtayının bu yeni uygulaması, Anayasa'nın 90.maddesine, Türkiye'nin taraf olduğu temel hak ve özgürlüklerle ilgili andlaşmaların iç hukuka üstün sayılmasıyla ilgili 7/5/20042 tarih ve 5170 sayılı Kanunun 7.maddesiyle eklenen "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır" şeklindeki kuralla tam bir uyum sağlamakta olup, AİHM'de bu durumu etkili bir iç hukuk yolu olarak kabul etmektedir.

Yargıtay içtihatlarındaki bu içtihat değişikliği yanında bir başka gelişme ise, 19.4.2012 tarih ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi İle Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun'un **yürürlüğe girmesidir**¹².

19.4.2012 tarih ve 6292 sayılı bu yasanın 7. maddesi ile orman olduğu gerekçesiyle bedel ödemeksizin iptal edilen tapunun, Kanunun yürürlüğe girdiği 26 Nisan 2012 tarihinden itibaren iki yıl içinde ilgililerinin idareye başvurması halinde, bedelsiz olarak önceki kayıt maliklerine veya kanuni mirasçılara iade edileceği, keza 7. maddenin 4. fıkrasındaki iade edilmeyen yerler ile ilgili olarak itiraz ve dava konusu edilmeksizin kabul edilen rayiç bedelin ödenebileceği veya rayiç bedele uygun taşınmazlar verilebileceği öngörülmektedir¹³.

orman niteliğinde olduğunu ileri sürerek düzenlediği tapuyu iptal ettirdiği taşınmazı elinden çıkan davacıya tazminat ödeyeceği AİHM kararlarına atıf yapılarak kabul edilmiştir. Bkz. <http://www.kararara.com/yargitay/4hd/yrqtyk8548.htm>

¹² Bkz. 26 Nisan 2012 tarih ve 28275 sayılı Resmi Gazete.

¹³ Bkz. 19.4.2012 tarih ve 6292 sayılı Kanunun m.7/1.fıkrasının (a) bendinde: "(1) İlgililer tarafından idareye başvurulması ve idarece bu başvuru üzerine veya resen yapılan inceleme ve araştırma sonucunda doğruluğu tespit edilmesi halinde; a) Tapu ve kadastro veya imar mevzuatına göre ilgilileri adına oluşturulan ve tapuda halen kişiler adına kayıtlı olan taşınmazlardan Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/A veya 2/B belirtmesi bulunan veya konulan taşınmazların

Sonuç olarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin süreklilik kazanan ve Türk yargı kararlarındaki bedelsiz tapu iptallerinin mülkiyet hakkının özüne dokunduğunu belirten içtihatları dikkate alarak Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 18.11.2009 tarih ve E. 2009/4-383-K. 2009/517 sayılı kararıyla başlayan içtihat değişikliği nedeniyle, ormanlar, kural olarak özel mülkiyet alanı dışında ve özel mülkiyete konu olamayacak kamu malları olmalarına ve bunun sonucu olarak orman özelliğine sahip taşınmazların tapularının bedel ödemediği iptal etme uygulamasına son verip MK m.1007 kapsamında devletin tazminat ödemesine yeşil ışık yakması ve ayrıca bu uygulamayı zenginleştiren 19.4.2012 tarih ve 6292 sayılı bu yasanın 7. maddesi ile getirilen düzenleme çok önemlidir.

Yargıtay'ın bu içtihat değişikliğini, diğer temel haklar için de kabul etmesi sağlanmalıdır. Zira, halen AİHM'de, sözgelimi "*devlet malı haczedilemez*" kuralı nedeniyle alacaklarını kamu kurumlarından ve yerel yönetimlerden tahsil edemeyen kişilerin AİHM'de açtıkları

tapu kayıtları bedel alınmaksızın geçerli kabul edilir ve tapu kütüklerindeki 2/A veya 2/B belirtmeleri terkin edilerek tescilleri aynen devam eder, aynı gerekçeyle bu nitelikteki taşınmazlar hakkında dava açılmaz, açılan davalardan vazgeçilir, açılan davalar sonucunda tapularının iptaliyle Hazine adına tesciline karar verilen, kesinleşen ve tapuda henüz infaz edilmeyen taşınmazlar hakkında da aynı şekilde işlem yapılır. Ancak bu kararlardan infaz edilerek Hazine adına tescil edilen taşınmazlar ise, ilgilileri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde idareye başvurulması halinde, bedelsiz olarak önceki kayıt maliklerine veya kanuni mirasçılara iade edilir" hükmüne yer verildikten sonra aynı Kanunun 7. maddesinin 4. fıkrası ile de : "(4) Bu maddeye göre ilgililerine iade edilmesi gereken taşınmazlardan orman olduğu iddiasıyla Orman Genel Müdürlüğüne açılan davalar sonucunda orman niteliğiyle Hazine adına tescil edilen, fiilen orman niteliğinde olan veya bu nedenle dava açılması gereken, ağaçlandırılmak üzere Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edilen, kamu hizmetlerine ayrılan veya bu amaçla kullanılan, özel kanunlar gereğince değerlendirilmesi gereken veya Maliye Bakanlığınca belirlenen taşınmazlar ilgililerine iade edilmez. Bu taşınmazların yerine, idarece belirlenen ve ilgililerince itiraz ve dava konusu edilmeksizin kabul edilen rayiç bedelleri ödenebilir veya rayiç bedellerine uygun taşınmazlar verilebilir"

davalar bulunduğu gibi, bu davaların bir kısmında ise, AİHM Türkiye aleyhine mahkûmiyet kararları verilmeye başlanmış bulunmaktadır¹⁴.

¹⁴ Söz gelimi bkz. Uygurer İnşaat San. Tic. Ltd. Şti./Türkiye Davasında verilen 06 Ekim 2009 tarihli mahkûmiyet kararı. Bu konuda daha önce verilmiş Türkiye ile ilgili başka kararlar da bulunmaktadır, bkz. 11 Ekim 2005 tarihli Kanioglu ve diğerleri/Türkiye davası (başvuru numaraları: 44766/98, 44771/98 ve 44772/98).